

SURUNKALI UMUMIY PERIODONTIT KASALLIGINI DAVOLASH USULLARI

Murodqosimov Behruz Musurmonkul o‘g‘li

Samarqand davlat tibbiyot universiteti davolash ishi yo‘nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada surunkali umumiy periodontit kasalligini aniqlash va uni davolash usullari haqidagi ilmiy ma’lumotlar yoritib berilgan.*

Kalit so‘zlar: *Surunkali umumiy periodontit, tish bo‘shlig‘i, hazm qilish trakti, Helicobacter pylori, epigastral mintaqah.*

Zamonaviy nuqtai nazardan, periodontit nafaqat tish bo‘shlig‘idagi patogen mikroorganizmlarning ta’siridan kelib chiqadi, balki butun organizmning bakterial infektsiyaga reaksiyasi sifatida rivojlanadi. Surunkali periodontit patogenezida butun organizmning har qanday tizimida vujudga keladigan, organizmning ichki muhiti barqarorligining buzilishiga olib keladigan va natijada periodontal to‘qimalarda tarkibiy o‘zgarishlarga olib keladigan omillar muhim rol o‘ynaydi. Periodontal to‘qimalar va ovqat hazm qilish tizimining innervatsiyasi va gumoral regulyatsiyasining umumiyliigi, anatomik va fiziologik yaqinligi ovqat hazm qilish traktining yarali kasalliklari fonida periodontal to‘qimalarda doimiy yallig‘lanish jarayonlarining paydo bo‘lishi uchun sharoit yaratadi.

Tadqiqot usullari: tadqiqot muammolarini hal qilish va maqsadga erishish uchun klinik, stomatologik, ferment immunoassay, rentgenologik va statistik usullardan foydalanildi. Tadqiqot ob’ekti: 25 yoshdan 34 yoshgacha bo‘lgan guruhga 34 bemor (14,7%), 35 yoshdan 44 yoshgacha bo‘lgan guruhga 75 bemor (32,6%), 62 bemor 45 yoshdan 54 yoshgacha (27,0%) kuzatuv guruhida bo‘lgan va 55 yoshdan 65 yoshgacha bo‘lgan bemorlar (55%). Nazorat guruhi 25 yoshdan 35 yoshgacha bo‘lgan 30 nafar bemordan (periodontitsiz) iborat edi. Tadqiqotda jami 260 nafar bemor ishtirok etdi. Tadqiqot guruhlaridagi bemorlarni tekshirish natijalariga ko‘ra diagnostika va davolash algoritmi ishlab chiqildi. Algoritimga asoslanib, stomatolog-terapevt asosiy guruhda to‘liq tashxis qo‘yadi: shikoyatlar, anamnez, og‘iz bo‘shlig‘ini tekshirish va travmatik omillarni aniqlash, periodontal to‘qimalarning holatini va og‘iz bo‘shlig‘i gigienasini baholash, rentgenologik tekshiruv, periotestometriya, bakteriologik tekshiruv, shuningdek, sitologik tekshiruv, maslahat, hayot sifatini baholash, maslahatchi. klinik testlar ko‘rsatmalarga muvofiq amalga oshiriladi, eng muhimi - H. pylori infektsiyasi uchun nafas olish testi. Davolash bemorga og‘iz bo‘shlig‘ining to‘liq gigienasi bo‘yicha ta’lim berish, masshtabni o‘lchash, mahalliy davolash sifatida buyurtma asosida tayyorlangan dori darmonlarni yig‘ish patnislaridan foydalanish va dori sifatida 1% suvli metrogil eritmasi va Klacid suspensiyasidan foydalanishni o‘z ichiga oladi.

Tadqiqot natijalari asosida FD mavjud bemorlarda parodontning yallig‘lanish kasalliklarini kompleks davolash samaradorligini baholash dasturi ishlab chiqildi. Ushbu dastur quyidagi ko‘rsatkichlar asosida baholanadi: 1. Stomatolog, gastroenterolog – shifokorlari qabulida bemorning ko‘rigi, parodontning yallig‘lanish kasalliklari hamda FD mavjud bemorlarni aniqlash; 2. Stomatologik tekshiruv – bemorni klinik belgilarini aniqlash. 3. Og‘iz bo‘shlig‘i professional gigienasiga o‘rgatish va olib borish. 4. Standart parodontologik

davolash bilan bir qatorda, eradikatsiya, prokinetik, sitoprotektor terapiya olib borish. 5. 1,5, 3, 6 oydan keyin klinik-laborator nazorat va og‘iz bo‘shlig‘ining professional gigienasi bilan takroriy ko‘rik, 6 oyda bir marta parodontning kuzatuvi, parodont kasalligi hamda FD remissiyasiga erishish. O‘tkazilgan tadqiqotlarda biz o‘z oldimizga periodontal yallig‘lanish kasalliklari va funktsional dispepsiya bilan og‘rigan bemorlarda ishlab chiqilgan eradikatsiya, prokinetik va sitoprotektiv terapiya (KT) bilan an’anaviy periodontal va kombinatsiyalangan periodontal davolash samaradorligini baholash vazifasini qo‘ydik. Yallig‘lanishli periodontal kasalliklar bilan og‘rigan bemorlarni eradikatsiya, prokinetik va sitoprotektiv terapiya bilan birgalikda an’anaviy usullardan foydalangan holda davolash samaradorligini tahlil qilish uchun quyidagi davrlar qo‘llanildi: 2 hafta, 1,5 oy, 3 oy va 6 oy. Eradikatsion terapiya boshlanishidan oldin taqqoslash guruhidagi bemorlarga Woodpecker ultratovushli skaler (Xitoy) yordamida supragingival va subgingival blyashka olib tashlandi va eradikatsiya terapiyasi davrida quyidagi og‘iz bo‘shlig‘i gigienasi rejimi tavsiya etildi: kuniga ikki marta tishlarini yuvish, kuniga ikki marta og‘izni Tselitel bilan og‘iz bo‘shlig‘ini chayish. Asosiy guruhdagi bemorlarda gastroenterologik davolanishdan oldin supragingival va subgingival tish blyashka olib tashlangan. So‘ngra Biostar (Germaniya) vakuum polimerizatorida Soft-Tray No 227 va Ultraden (AQSh) tish plitalaridan dorivor moddalarni yig‘ish uchun rezervuarlari bo‘lgan alohida tovoqlar tayyorlandi. Asosiy guruhdagi bemorlarda H. pylori ni mahalliy preparatlar bilan davolash quyidagi dorilar yordamida eradikatsiya terapiyasi bilan bir vaqtda boshlandi. Metrogil - 1% suvli eritma, 2 ml preparat teri ostiga alveolyar jarayonning shilliq qavatiga kuniga 2 marta 30 daqiqa davomida qo‘llaniladi. Davolash kursi 7 kun. 100 ml qaynatilgan suvda eritilgan Klacid suspenziyasi periodontal to‘qimalarga kuniga ikki marta 30 daqiqa davomida qopqoq ostida qo‘llaniladi. Davolash kursi 7 kun. Bizning ma’lumotlarga ko‘ra, o‘tkazilgan tadqiqotlar natijasida, davolanishdan 2 hafta o‘tgach, barcha bemorlar sub’ektiv ravishda og‘riqli hidning yo‘qolishini, og‘riqning yo‘qligini, shuningdek, cho‘tkasi va ovqatlanish paytida tishlarning qon ketishining sezilarli darajada kamayishini qayd etdilar. 3 va 6 oydan keyin periodontda og‘riq, og‘riq va noqulaylik haqida shikoyatlar yo‘q. Bemorlarning milklari binafsha pushti rangga aylanib, biroz namlangan. Yallig‘lanish jarayonlarining belgilari aniqlanmagan.

An’anaviy kompleks parodontologik davolashning antixelikobakter eradikatsiya, prokinetik va sitoprotektor terapiya bilan uyg‘unligi funksional dispepsiya mavjud bemorlarning parodontining mikroba konsorsiumida patogenlar hissasining ancha kamayishi, parodontit belgilari, oshqozon motorikasida buzilishlarning samarali to‘xtatilishiga olib keladi. Tadqiqot guruhlaridagi bemorlarda natijalarga asoslangan holda ishlab chiqilgan tashxisot va davolash algoritmi asosida FD hamda parodontit mavjud bemorlarni stomatolog hamda terapevt birga olib borishi, antixelikobakter eradikatsiya terapiyasi, prokinetik va sitoprotektor terapiyaning kompleks sanatsiya hamda qo‘llab quvvatlovchi parodontologik davolash bilan birga qo‘llanishi terapiyaning samaradorligini oshishi hamda parodontit qaytalanishi muddatlarining uzayishiga sharoit yaratdi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Шадиева Ш.Ш. Результаты комплексного лечения больных с воспалительными заболеваниями пародонта и функциональной диспепсией // Тиббиётда янги кун - Бухоро - 2022 №5 (43) 314-322 Б.
2. Шадиева Ш.Ш. Роль иммунных механизмов у больных с воспалительной патологией пародонта // Тиббиётда янги кун - Бухоро - 2020 №4 (32) - 314-322 С.
3. Шадиева Ш.Ш., Абдурахманов М.М. Роль хелекобактерной инфекции в развитии функциональной диспепсии и воспалительных заболеваний пародонта // Стоматология – Тошкент -2021 №2(83) - 76-80 Б.
4. Шадиева Ш.Ш., Гиязова М.М. Сочетанная патология: заболевания пародонта и гастродуоденальной зоны // Стоматология – Тошкент -2021 №2(83) - 80-83 Б.